

कहिलेसम्म.....

बुराउँस्यादेखि दोजामसम्मका गाउँहरुलाई बार्थपाल्या भन्ने गरिन्छ । विशेष बरगाउँको प्रभावले बर्थपाल्या हुँदै बार्थपाल्या भन्ने गरिएको छ । बराई, रादेउ-फुचा, भुवा-कल्लास र पुमाको चार गाउँलाई चार थपालो भन्ने गरिन्छ । चरिगाउँदेखि नेप्कासम्मका गाउँहरुलाई छविस दरा भन्ने गरिन्छ । दार्म क्षेत्रलाई देउली दरा भनेर चिनिन्छ । गल्वा दरालाई पन्ध्रविस्या भन्ने चलन छ । यस प्रकारले तल्लो क्षेत्रलाई ताँजा मैला दरा भन्ने गरिन्छ । उनापानीदेखि खगालगाउँसम्म स्यालीपाखा भनिन्छ भने गोफादेखि खर्प्याल गाउँसम्मलाई पारी पाखा भन्ने गरिएको छ ।

पुरानो हुम्लाको यो पहिचान अहिले राजनैतिक रुपमा एक सङ्घीय निर्वाचन क्षेत्र, दुई प्रदेश र सात पालिकाको रुपमा चिनाउने प्रयास भएको छ । प्रदेश क मा सर्केगाड, चङ्गेली, अदानचुली र ताँजाकोट पर्दछन् भने प्रदेश ख मा नाम्खा, सिमकोट र खापुनाथ पर्दछन् ।

जाड-व्यासीको पहिचान पूर्व सांसद छक्कबहादुर लामाले पहिचानको सवालमा आफू यासागुम्वा जस्तो भएको बताउँदै आउनु भएको छ । उहाँले आफू छावाडबाट कसरी छक्कबहादुर भएँ भन्ने कुरा लेख्दै र भन्दै आउनु भएको छ । २०८० वैशाख ३ गते नाम्खा गाउँपालिकाको केन्द्र याल्वाङमा मैले नाम्खावासीसँग प्रश्न गरेको थिए, “के भोटका सबै वासिन्दा लामा हुन् ?” केर्मी पुरदा त्यहाँका शिक्षकहरुले गहिरो गरी चासो व्यक्त

गर्नुभयो । तातोपानी आधारभूत विद्यालयका शिक्षकहरु कुन्साङ, पेमा थाचेन र फुन्जोकले सोही प्रसङ्ग उठाउनुभयो । छलफलमा केर्मीका पूर्व वडा अध्यक्ष डाब्ला, समाजसेवी कालीबहादुर, स्थानीयवाशी सुनाम दोर्जी र उज्ज्वल थपिनुभयो ।

भोटका सबै नागरिकलाई अहिलेसम्म सबैलाई लामा र कसैकसैलाई तामाङ लेख्न लगाइएको छ । वास्तवमा लामा त गुम्बाको प्राज्ञिक पद हो । छलफलबाट थाहा भयो कि भोट क्षेत्रमा बसेका लामा र तामाङ थर लेख्नेहरुले आफ्नो पहिचान सहितको थर लेखाउन चाहने रहेछन् । तर प्रशासनले त्यो थरलाई मान्यता नदिदा उनीहरु पहिचान पीडित भएका रहेछन् । यसले आत्म सम्मानमा ठेस लागेको रहेछ ।

त्यसो भए भोट्या समुदायको थर के हो ? भनी सोधखोज गर्नुपर्ने भयो । नाम्खाका बुद्धिजीवी सूर्य लामाका अनुसार मुचु गाउँमा ठकी, टेवा, दावा, ग्याल्युतलगायत छन् । धाँ टोलका अनुसार चाला गाउँमा रावा, ग्यालग्युत, दावा, टेवा र छत्याल छन् । थुप्देन ग्याचो लामाका अनुसार तुम्कोटमा खुन्दुङ, टेवा, ग्याल्युत र भण्डारी छन् । यस्तै यारी र न्याममा रहेको पाइन्छ ।

केर्मीका शिक्षक तथा स्थानीय समाजसेवीहरुले दिएको जानकारी अनुसार याङ्गार गाउँमा टेवा र छत्याल छन् । नाम्खा गाउँपालिकाको केन्द्र याल्वाङमा ग्याल्युत, टेवा र छत्याल छन् । केर्मी गाउँमा टेवा, दावा, लुलुकोर्ज्या, रावा, ग्याल्युत, धव, पुर्गु, सेरिङ काप्ताक छन् । च्यादुक

गाउँमा टेवा र सेरिङ काप्ताक छन् । गारपारीमा टेवा, दावा र पुर्गु छन् । हेप्कामा टेवा, दावा र पुर्गु छन् । धिगामा दावा, टेवा, ग्याल्युत र पुर्गु छन् । तागिनमा टिउकेवा, ग्याल्युत र पुर्गु छन् । खगाल गाउँमा ग्याल्युत, टेवा, दावा र सेरिङ काप्ताक छन् । खोल्सीमा रावा, फुटव र पुर्गु छन् ।

आफ्नो समुदायको जानकारी टिपोट गरेको देखेर केर्मीका ६० वर्षीय सुनाम दोर्जीले आफू टेवा भएको जानकारी दिनुभयो । आफूहरु तिब्बतबाट आएको संस्कारगत जानकारी दिँदै प्रत्येक वर्ष माघ १५ गते मानी खेल्ने गरेको र त्यस समयमा सातुको पोतला दरवार बनाएर पुजा गर्ने गरेको बताउनुभयो ।

नेपाली नागरिकता बनाउँदा तिल र जाड गाउँकाले लामा तथा हल्जी गाउँवासीले तामाङ लेख्ने गरेका छन् । लिमी वडाका अध्यक्ष पाल्जोर तामाङका अनुसार लेख्नेले के लेख्यो ? केही थाहा छैन । यसले के काम गर्छ र त्यो पनि थाहा छैन भनेर अनभिज्ञता प्रकट गर्नुभयो ।

सिमकोट गाउँपालिकाका प्रथम अध्यक्ष पदमबहादुर लामा र हिमाली भोट्या लामा मोर्चाका नेता नरजङ लामाका अनुसार बुराँउस्यामा दावा, टेवा, भेवा, ख्युङ्वा, तोलाम, लासेल र टोडटोट छन् । तोर्पामा भेवा, ख्युङ्वा खाङसार र पाल छन् । लाङ्दुमा लामा र अमलेखी छन् । हुटिकमा पनि त्यस्तै छ । बरगाउँमा छुवा, डुवा र रोकाया छन् । लिमाटाङ, तुम्लिङ, दोजाम र बैजीवाडा गाउँमा दावा, टेवा, खन्ज्या, रोकाया, कल्याल र छत्याल छन् । उल्लेखित

गाउँहरुमा केही कतै ठकुरी र क्षेत्रीका थर हुनुको खास कारण ती थरवालाहरुले भोट क्षेत्रका महिलासँग विहेवारी गरी बस्नु वा टिमा ९अवैध सन्तान० जन्माउनुसँग सम्बन्धित छ ।

भोट्या बस्तीको नाम नेपाली भाषामा लेख्नेहरुले शुद्ध लेख्न नजानेको देखिन्छ । अहिलेको बुराउस्या टाङसेट, बरगाउँ ९पारखाङ०, तोर्पा तोत्पा, लिमाटाङ न्वयटाङ हो । कोष्ठमा लेखिएको नाम चाँहि स्थानीय समुदायले भन्ने गाउँको नाम हो । जडान क्षेत्रका गाउँ ठाउँ तिब्बतको विभिन्न ठाउँबाट आई बसेका बस्तीहरु हुन् । बरगाउल्या तिब्बतको पार्का छ्यु, तोर्प्याल कुगा तोत, लिमाटाङी र दोजामी चाङबाट आएका हुन् भन्ने गरिन्छ ।

जसरी केर्मीका कालीबहादुरले आफ्नो थर दावा हो भनेर जानकारी दिनुभयो त्यसरी सबैले आफ्नो थर भन्न सकिरहेका छैनन् । जडान क्षेत्रका नेता मध्ये पूर्व सांसद छक्कबहादुरको थर भेवा हो । संविधानसभा सदस्य छिमी दोर्चीको थर तोक्लाम हो । प्रतिनिधिसभा सदस्य छिरिङ डम्डुलको थर खाङसार हो । प्रदेश सभा सदस्य जुम्कितको थर ख्युङ्वा हो । नाम्खा गाउँपालिका अध्यक्ष प्रेमबहादुर लामाको थर दावा हो । सिमकोट गाउँपालिका पूर्व अध्यक्ष पदमबहादुरको थर पनि दावा हो । हिमाली भोट्या लामा मोर्चाका नेता नरजङको थर तोक्लाम हो । यस्तै पहिचानको संकट व्यासीहरुमा छ । व्यासी समुदायमा भोट्या समुदायको जस्तो थर पहिचानमा समस्या छैन । तर समाजशास्त्रीय अध्ययन अनुसार उनीहरुलाई व्यासी हुन् भनेर वैधानिकता दिइएको छैन । पहिले व्यासीहरुको छुट्टै भाषा थिया, अहिले लोप भएको छ । जन्मदेखि मृत्युसम्मको आफ्नो छुट्टै संस्कार र संस्कृति छ । ठकुरी, बाहुन, क्षेत्री र दलितले गाली गर्दा व्यासी भने पनि जनगणनामा खस क्षेत्रीमा समावेश गर्ने गरेको पाइएको छ ।

यसैले उनीहरुले जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट आफू जनजाति भएको बताउँदा पनि आवश्यक सिफारिस पाइरहेका छैनन् । राज्यको नजरमा दार्चुलाका सौका मात्र व्यासी हुन् भन्ने छ । दार्चुलाका व्यासीहरु आफुहरु “रङ” भएको बताउँछन् भने हुम्लाका व्यासीहरुले आफूलाई “थपाल्या” भन्ने गर्दछन् । यो उनीहरुको क्षेत्रगत पहिचानको शब्दावली हो ।

हुम्लाका व्यासी गाउँहरुमा सिमकोट गाउँपालिकाको स्याँडा र साँतामा बुढा, रोकाया, बोहरा र ऐडी बस्छन् । चरी गाउँमा बुढा मात्र छन् । खापुनाथ गाउँपालिकाको गोफामा ऐडी, बुढा र रोकाया छन् । रायामा रावल र बुढा छन् । दुर्पामा बुढा, ऐडी र रोकाया छन् ।

सर्केगाड गाउँपालिकाको भुवा कल्लासमा रोकाया छन् । कुतीमा बुढा छन् । बराङ्गमा रोकाया, बुढाथोकी र ऐडी छन् । रोडिकोट जाब्वारामा बुढा छन् । रादेउमा रोकाया ऐडी, बुढा र तामाङ छन् । फुचामा ऐडी र बुढा छन् । चंखेली गाउँपालिकाको पुमामा बुढा, ऐडी र रोकाया छन् । चरिगाउँमा बुढा र शिरा छन् । कोर्कामा बुढा छन् । मेल्छाममा बुढा, शिरा र तामाङ छन् । मेखालमा ऐडी, रोकाया र बुढा छन् । नेप्कामा तामाङ छन् । नेप्काका तामाङहरुले आफूलाई कल्याल र बारकोट्या शाही

बाँकी पेज ५ मा

यो देशका प्रधानमन्त्रीलाई जेल पठाउनु बालबालिकाको खेल हो

एजेन्सी । इस्लामावादको एक स्थानीय अदालतले पाकिस्तान तहरीक ए इन्साफ (पीटीआई) का प्रमुख तथा पूर्व प्रधानमन्त्री इमरान खानलाई तोशाखाना मुद्दामा तीन वर्षको जेल सजाय सुनाएको छ । खान पनि शनिबार पक्राउ परेका थिए । पाकिस्तानको कुनै प्रधानमन्त्री वा यो पद सम्हालेका नेता जेल परेको यो पहिलो पटक भने होइन, तर त्यहाँका प्रधानमन्त्री जेल परेको लामो इतिहास छ । छिमेकी मुलुक पाकिस्तानमा प्रधानमन्त्री पदमा रहँदा वा त्यसपछि के कस्ता नेता जेल परेका छन्, जानौं

हुसेन शहीद सुहरावदी पाकिस्तानका पाँचौ प्रधानमन्त्री थिए । उनको कार्यकाल सेप्टेम्बर १९५६ देखि अक्टोबर १९५७ सम्म थियो । सुहरावदीले जनरल अयुब खानको सैन्य विद्रोहलाई समर्थन गर्न अस्वीकार गरेपछि जनवरी १९६२ मा उनलाई गिरफ्तार गरिएको थियो, त्यसैले उनलाई “राज्य विरोधी गतिविधिहरू” को फजी आरोपमा गिरफ्तार गरियो र कुनै विषयमा मुद्दा चलाउन नपाएर कराँचीको केन्द्रमा पठाइयो ।

जुलिकार अली भुट्टो देशका नवौ प्रधानमन्त्री थिए । उनी अगस्ट १९७३ देखि जुलाई १९७७ सम्म प्रधानमन्त्री थिए । १९७३ मा उनलाई एक राजनीतिक प्रतिद्वन्द्वीको हत्या गर्ने षड्यन्त्रको आरोप लगाइएको थियो, तर लाहोर उच्च अदालतका न्यायाधीश ख्वाजा मुहम्मद अहमद समदानीले उनको गिरफ्तारीको लागि कुनै कानूनी आधार नभएकोले रिहा गरे, तर पछि मार्शल ल रेगुलेसन १२ अन्तर्गत उनलाई दोषी ठहर गरियो । ऐन अन्तर्गत गिरफ्तार गरियो । जुन कुरालाई कुनै पनि अदालतमा चुनौती दिन सकिँदैन, उनलाई मृत्युदण्ड दिइएको थियो र अप्रिल ४, १९७९ मा फाँसी दिइएको थियो ।

बेनजिर भुट्टो सन १९८८ देखि १९९० र फेरि १९९३ देखि १९९६ सम्म दुई पटक प्रधानमन्त्री भइन । उनलाई पहिलो पटक सन १९८५ मा हिरासतमा राखेर ९० दिनसम्म नजरबन्दमा राखिएको थियो, त्यसपछि सन १९८६ को अगस्टमा स्वतन्त्रता दिवसको अवसरमा आयोजित व्यालीमा सरकारको विरुद्धमा नराम्रो बोलेको भन्दै हिरासतमा बस्नुपरेको थियो । यसबाहेक, अप्रिल १९९९ मा, भुट्टो माथि एक स्विस कम्पनीबाट घूस लिएको आरोप लगाइयो र उनलाई पाँच वर्षको जेल सजाय सुनाइयो, न केवल सार्वजनिक पद धारण गर्न अयोग्य घोषित गरियो । साथै उनलाई ५० लाख पाउण्ड जरिवाना समेत गरिएको थियो । यति मात्र होइन, नोभेम्बर २००७ मा बेनजीरलाई जनरल मुशर्रफको सरकारविरुद्ध लड्दा मार्चको नेतृत्व गर्नबाट रोक्नको लागि फेरि एक हप्ताको लागि घरमै नजरबन्दमा राखियो ।

पाकिस्तानका तीन पटक प्रधानमन्त्री बनेका नवाज शरीफलाई सेप्टेम्बर २००७ मा जनरल परवेज मुशर्रफको शासनकालमा १० वर्षको लागि निर्वासन गरिएको थियो । जब उनी पाकिस्तान फर्किए, उनलाई पक्राउ गरियो र बाँकी वर्षको निर्वासन सेवा गर्न साउदी अरब पठाइयो । जुलाई २०१८ मा, नवाज सरिफ र उनकी छोरी मरियमलाई भ्रष्टाचारको आरोपमा १० वर्षको जेल सजाय सुनाइएको थियो । डिसेम्बर २०१८मा, पाकिस्तानमा प्रधानमन्त्रीको रूपमा सबैभन्दा लामो कार्यकाल बिताएका नवाज शरीफलाई फेरि अल-अजिजिया स्टील मिल्स भ्रष्टाचार मुद्दामा सात वर्षको जेल सजाय सुनाइयो ।

पीएमएल-एनका शाहिद खकान अब्बासी जनवरी २०१७ देखि मे २०१८ सम्म पाकिस्तानका प्रधानमन्त्री थिए । शाहिद खकान अब्बासीलाई एलएनजी काण्डमा कथित भ्रष्टाचारको आरोपमा नेशनल एकाउन्टेबिलिटी ब्यूरो -एनएबी) ले पक्राउ गरेको थियो । पछि २७ फेब्रुअरी २०२० मा उनी अडियाला जेलबाट रिहा भए ।

इमरान खानले अगस्ट २०१८ देखि अप्रिल २०२२ सम्म पाकिस्तानको २२ औ प्रधानमन्त्रीको रूपमा सेवा गरेका थिए । मे २०२३ मा, अल-कादिर युनिभर्सिटी ट्रस्ट मामिलामा भ्रष्टाचारको आरोपमा एनएबीको आदेशमा रजिस्ट्रार कर्मचारीहरुले उनलाई गिरफ्तार गरेका थिए । तीन महिना पछि, अगस्ट २०२३ मा, उनी कुख्यात तोशाखाना मुद्दामा पुनः पक्राउ परेका छन् ।

राज्यको उपहार बिक्रीसँग सम्बन्धित भ्रष्टाचारमा दोषी ठहरिएपछि, लाहोर उच्च अदालतले मनी लान्ड्रिङ मुद्दामा जमानत खारेज गरेपछि पाकिस्तानका वर्तमान प्रधानमन्त्री शेहबाज शरीफलाई २८ सेप्टेम्बर २०२० मा एनएबीले पक्राउ गरेको थियो । करिब सात महिनापछि, उनी लाहोरको कोर्ट लखपत सेन्ट्रल जेलबाट रिहा भए ।

अमेरिकामा गर्मीका कारण १४७ को मृत्यु

वाशिङ्टन- अमेरिकामा प्रचण्ड गर्मीका कारण एक सय ४७ जनाको ज्यान गएको छ । यो विज्ञहरुले अनुमान गरेभन्दा निकै कम भएको केवल न्युज नेटवर्क (सीएनएन) ले जनाएको छ । तीन राज्यमा गर्मीका कारण मानिसहरुको मृत्यु भएको बताइएको छ । यसै महिनाको प्रारम्भमा एरिजोनाको पिमा काउन्टीमा ६४ र म्यारीकोपामा ३९ जना, नेभाडाको क्लार्क काउन्टीमा २६ जना, टेक्सासको वेवमा ११ र ह्यारिस काउन्टीमा सात जनाको ज्यान गएको अधिकारीहरुले बताएका छन् ।

जुनको अन्तिम सातादेखि बढेको गर्मी अभैसम्म जारी नै छ । जुन र जुलाई महिनामा लगातार ३१ दिन एक सय १० डिग्री फरेनहाइटभन्दा माथि तापक्रम पुगेपछि जनजीवन अस्तव्यस्त भएको थियो ।

आँधी र बाढीमा भन्दा गर्मीले ज्यान गुमाउनेको सङ्ख्या अधिक भएकामा विज्ञहरुले चिन्ता व्यक्त गरेका छन् । जलवायु सङ्कटले यस्तो अवस्था निम्त्याएको उनीहरुको तर्क छ ।

हार्वर्ड विश्वविद्यालयका चिकित्सक डेभिड एस जोन्स देशभरिबाट सङ्ग्रलन गरिएको मृत्युको विवरण कम भएको टिप्पणी गर्दै उक्त गणनालाई रहस्यमय भनेका छन् ।

भक्तपुरको सांस्कृतिक सम्पदा पदयात्रा सम्पन्न

भक्तपुर । भक्तपुर नगरपालिकाको आयोजनामा भएको सांस्कृतिक सम्पदा पदयात्रा कार्यक्रम शनिवार भव्य कार्यक्रम गरी सम्पन्न भयो । भक्तपुरका सम्पदाहरुबारे परिचित गराउने र सम्पदा संरक्षण कार्यमा उत्साहित गर्ने उद्देश्यले आयोजित सम्पदा पदयात्राको समापन कार्यक्रम भक्तपुर नपा वडा नं १ स्थित न्हु पुखु (रानीपोखरी) मा भयो ।

कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि नेपाल मजदुर किसान पार्टीका सचिव एवं संघीय सांसद प्रेम सुवालले पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले आयोजित कार्यक्रममा सहभागी सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दै सम्पदा संरक्षणको कार्यमा सबैको हातेमालो जरुरी रहेको बताए । उनले भक्तपुर पर्यटकीय गन्तव्यस्थलको रुपमा विकास हुँदै जाने क्रममा धेरै चुनौतीहरु पनि थपिएका छन् । ती चुनौतीहरुलाई हामीले अवसरको रुपमा प्रयोग गर्न सके धेरै उपलब्धी हासिल हुने बताए ।

भक्तपुरका सम्पदा अवलोकन गर्न संसारका सबै पर्यटकहरु भक्तपुर घुम्न आउने गरेको बताउँदै सांसद सुवालले मानव निर्मित सम्पदाहरु नयाँ पुस्तालाई हस्तान्तरण गर्दै जानुपर्ने धारणा राखे । नेपालमा अनियमितता र

भ्रष्टाचारका घटनाहरु बढ्दै गइरहेको सन्दर्भ जोड्दै उनले सांस्कृतिक सम्पदा मास्ने र सार्वजनिक जग्गा मिच्नु आफैमा भ्रष्टाचारको रुप भएको बताए । उनले सिंहदरबार भ्रष्टा व्यक्तिहरुको अखडा बनिरहेकोमा चिन्ता व्यक्त गर्दै भ्रष्टाचारी र तस्करहरुलाई संरक्षण गर्ने सरकारले देशको हितमा काम नगर्ने विचार राखे ।

कार्यक्रमका सभापति एवं भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले पुर्खाले सिर्जैको सम्पत्ति हाम्रो कला र संस्कृति नारालाई अभ्न जीवन्त बनाउने प्रयासस्वरुप भक्तपुर नपाले यहाँका सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण, प्रवर्द्धन र नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण गर्ने नीति लिँदै आएको बताए । कार्यक्रम भव्य रुपमा सम्पन्न गर्न सहभागी सम्पूर्णमा धन्यवादज्ञापन गर्दै उनले भक्तपुर महोत्सवको तयारीको रुपमा पनि सम्पदा पदयात्रा कार्यक्रमलाई विशेष महत्वका साथ अगाडि बढाइएको बताए । पुर्खाले सिर्जैको सम्पत्तिलाई जस्ताको तस्तै नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण गर्ने उद्देश्य भक्तपुर नपाको रहेको बताउँदै उनले नयाँ पुस्ताको सेवा गर्न भक्तपुर नपाले सम्पदा संरक्षणलाई जोड दिँदै आएको बताए ।

नगरपालिकाका

उपप्रमुख

मिस नेवाः नेपाल आयोजना हुने

काठमाडौं । नेप्तिज फेसन होमले हरेक वर्षजस्तै यस वर्ष पनि नेवार समुदायका युवतीहरुवीचको सबैभन्दा ठूलो सौन्दर्य प्रतियोगिता मिस नेवाः नेपाल आयोजना गर्ने भएको छ।

आगामी भाद्र ५ गते राजधानीको कमलादिस्थित नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानमा नेपाल टेलिकमको मुख्य प्रायोजनमा हुने यस वर्षको मिस नेवाः नेपाल ११४३ अर्न्तगतको ट्यालेन्ट राउन्ड शनिवार दिउँसो राजधानीमा सम्पन्न भएको छ। मिस ट्यालेन्ट उपउपाधिका लागि भएको ट्यालेन्ट राउन्डको चन्द्रागिरि नगरपालिकाका प्रमूख घनश्याम गिरीले पानसमा दीप प्रज्वलन गरेर शुभारम्भ गरेका थिए।

ट्यालेन्ट शोमा सहभागी नेवार सुन्दरीहरुले नृत्य, गायन,अभिनय, वाक, वासुरी

वादन, कविता वाचन, कराँतेलगायतका आफुमा अर्न्तनिहीत प्रतिभा प्रदर्शन गरेर निर्णायकलाई प्रभावित पार्ने कोशिश गरेका थिए। १७औँ संस्करणको मिस नेवाः नेपालअर्न्तगतको ट्यालेन्ट शोमा कृष्ठी प्रजापति, तुलसी कसाकार, तिमीला महर्जन, रितीका श्रेष्ठ, तुलसा प्रजापति, अविशा कपाली र सिचु मानन्धरले विभिन्न नृत्य प्रदर्शन गरेका थिए।

त्यसै गरी एडिना श्रेष्ठले नृत्यका साथमा कराँते, युनिशा महर्जनले वाँसुरी वादन, रोजिना महर्जनले बक्तृत्व कला, सुविता देउलाले नृत्य र कराँते, अन्सु प्रजापतिले नृत्य र अभिनय, रसिला श्रेष्ठ र मीनासा महर्जनले धिमे बाजा वादन, खुशी डंगोलले नेवारी कविता वाचन, रिद्धीशा श्रेष्ठले पियानो वादन तथा सकिना महर्जनले बक्तृत्व कला प्रदर्शन

गरेका थिए।

स ह भ ा गी ह रु ले ट्यालेन्ट शोमा प्रदर्शन गरेको कला प्रस्तुतिका आधारमा निर्णायकबाट प्राप्त नामलाई प्रतियोगिताको अन्तिम प्रतिस्पर्धाका दिन मिस ट्यालेन्ट घोषणा गरिने मिस नेवाः नेपालको आयोजक संस्था नेप्तिज फेसन होमकी अध्यक्ष हेमा मानन्धरले जानकारी गराइन्। मानन्धरले नेवारी कला, भाषा, संस्कार र संस्कृतिको जगेर्ना तथा नयाँ पुस्तालाई हस्तान्तरण गर्ने उद्येश्यले १७ वर्षदेखि मिस नेवाः नेपालको आयोजना गरिँदै आएको बताइन्। यस वर्षको मिस नेवाः नेपालमा१७ युवतीले अन्तिम स्पर्धा गर्दैछन्। नेप्तिज फेसन होमका प्रमूख सल्लाहकार समाजसेवी सुरबहादुर श्रेष्ठको सभापतित्व तथा मिस नेवाः नेपाल २०२२ सलिना महर्जन, किड क्वीन इरिना महर्जन, मिस लिटील नेवाः ११४३ सुजुती डंगोल,

मिस नेवाः नेपाल ११४२ सेकेन्ड रनर्सअप सेलिना प्रजापति, मिस ट्यालेन्ट श्रेया महर्जन, सोसियल वेलफेयर चिफ अद्रिशा महर्जन, नेपाल भाषा प्रशिक्षक राजु नापितको विशेष आतिथ्यतामा सम्पन्न ट्यालेन्ट राउन्डमा नेपाल क्योकुसिन सेईसिन काईकान कराँते संघ तथा विश्व क्योकुसिनका उपाध्यक्ष सिहान अशोककुमार श्रेष्ठ, लायन्स क्लब डिस्ट्रिक्ट ३२५ एलका गर्भनर मणी श्रीरत्न बज्राचार्य, नमूना फेसन कलेजका भाईस प्रिन्सिपल जिवेश्वरलाल श्रेष्ठ, माँ बगलामुखी सहकारीका अध्यक्ष अधिवक्ता लक्ष्मण महर्जन, बक्सिड संघका अध्यक्ष राम अवाले र नेपाल लिपी गुठीका अध्यक्ष अनिल स्थापित निर्णायक रहेका थिए। प्रतियोगितामा रोजिन शाक्य मूख्य कोरियोग्राफर रहेका छन् भने मिस नेवाः नेपाल कृषा महर्जन संयोजक रहेकी छिन्।

“ABCD खबर हाजी सबैको खबर”

ABCD Khabar Media

abcdkhabar.com.np

Jagati-8, Bhaktapur, Nepal

01-6611936, 9841394387, 9841334113

abcdkhabar@gmail.com

अस्पताल आउने ५० प्रतिशत बिरामीमा आँखा पाक्ने समस्या : नेपाल नेत्रज्योति संघ

काठमाडौँ- पछिल्लो समय देशभर आँखा पाक्ने समस्या फैलिएको छ । देशका अधिकांश आँखा अस्पतालहरुमा यस रोगका बिरामीको चाप बढिरहेको छ । नेपाल नेत्रज्योति संघ अन्तर्गतका आँखा अस्पतालहरुमा आँखा जाँच गराउन आउने बिरामीमध्ये सरदर ५० प्रतिशत बिरामी यस रोगको उपचारका लागि आउने गरेको संघका कार्यकारी निर्देशक डा. शैलेशकुमार मिश्र बताउँछन् ।

‘सुरुवातमा भारतको सिमावर्ती क्षेत्रहरुमा मात्र आँखा पाक्ने समस्या देखिएको थियो, तर अहिले देशैभरी यो समस्या फैलिरहेको छ, हाम्रो नेटवर्कका सबै अस्तालहरुको सोमबारसम्मको डाटा हेर्ने हो भने करिव दैनिक आँखा जाँच गराउने बिरामीको ५० प्रतिशत बिरामीमा यस्तो समस्या देखिएको छ, अहिलेको संक्रमण दर हेर्दा यो अभै बढ्नेजस्तो देखिन्छ’ डा. मिश्रले भने ।

देशैभरी अहिले आँखा पाक्ने रोगको प्रकोप बढिरहेकाले यसमा केन्द्रित भएर सेवा प्रवाह गर्न संघ अन्तरगतका अस्पताल तथा उपचार केन्द्रहरुलाई निर्देशन जारी गरिसकिएको नेपाल नेत्रज्योति संघका महासचिव भरतबहादुर चन्दको भनाइ छ ।

नेपाल नेत्रज्योति संघको तथ्याङ्कअनुसार अहिले दैनिक आँखा जाँच गराउन आउने बिरामीमध्ये दाडको राप्ती आँखा अस्पताल र लमही आँखा अस्पतालमा करिव ८० प्रतिशत, गेटा आँखा अस्पताल धनगढीमा ७० प्रतिशत, गौर आँखा अस्पताल गौरमा २५ प्रतिशत, लुम्बिनी नेत्र विज्ञान अध्ययन संस्थान, भैरहवामा ३० प्रतिशत, कीर्तिपुर आँखा अस्पतालमा ४५ प्रतिशत, हिमालय आँखा अस्पताल, पोखरामा ६० प्रतिशत, फत्तेवाल आँखा अस्पताल, नेपालगञ्जमा २० प्रतिशत, विनोद निता कडेल आँखा अस्पताल, नवलपरासीमा ६० प्रतिशत, विराटनगर आँखा अस्पतालमा २२ प्रतिशत, पात्वा लायन्स लाकौल आँखा अस्पतालमा ५० प्रतिशत र सगरमाथा चौधरी आँखा अस्पताल, लहानमा २० प्रतिशत बिरामीहरुमा आँखा पाक्ने समस्या देखिएको छ ।

आँखा पाक्ने समस्या भएका बिरामीहरुलाई अकस्मात आँखा रातो हुने, आँखाको डिल सुनिएर हेर्न समस्या हुने, आँखाबाट पानी बगिरहने , आँखा चिलाउने, पोल्ने र बिभाउने, आँखामा पहेँलो चिप्रा आउने, बिहान उठ्दा ढकनी एकआपसमा टाँसिएर आँखा खोल्न गाह्रो हुनेजस्ता लक्षणहरु देखिन्छन् ।

हरेक वर्ष वर्षाको समयमा आँखा पाक्ने समस्या देखिने गरेको भएतापनि यो पटक भने प्रकोपकै रुपमा फैलिरहेको चिकित्सकहरु बताउँछन् । देशैभरी यो समस्या फैलिएपछि अहिले कतिपय स्थानीय तहहरुले त विद्यालय बन्द गर्ने निर्णय समेत गरिसकेका छन् । यस्तो समस्या देखिएका बिरामीहरुले नआत्तिई सावधानी अपनाउनु पर्ने चिकित्सकको सुझाव छ ।

नेपाल नेत्रज्योति संघ, लुम्बिनी नेत्र विज्ञान अध्ययन संस्थानका मेडिकल निर्देशक प्रा. डा. ज्ञानेन्द्र लामिछानेका अनुसार आँखा पाकेको समयमा जथाभावी औषधिको प्रयोग गर्दा थप जटिलतासमेत आउन सक्छ । ‘यो एडिनो भाइरसका कारण लाग्ने रोग हो, यस्ता समस्या देखिएका बिरामीहरुले नआत्तिई सावधानी अपनाउनु पर्दछ, चिकित्सकको सुझावबिना जथाभावी औषधिको प्रयोग गर्नु हुदैन, यसले थप जटिलता निम्त्याउन पनि सक्छ’ प्रा.डा. लामिछानेले भने ।

समाजमा आँखा पाक्ने समस्या भएका विरामीहरुको आँखामा हेदैँमा सधैँ भन्ने गलत मान्यता रहेको प्रा. डा. लामिछाने बताउछन् । यस्तो समस्या देखिएका बिरामीहरुको आँखाबाट आएको आँसु मिसिएको वस्तु तथा सामानहरुको प्रयोगबाट मात्र यो रोग सर्ने उनको भनाइ छ ।

यस्तो समस्या देखिएका बिरामीहरुले आँखा चिसो पानी वा बरफले सेक्ने, सफा पानीले आँखा सफा गर्ने, घरबाहिर जाँदा कालो चश्मा प्रयोग गर्ने, संक्रमित आँखालाई छोएपछि राम्रोसँग हात धुने र समस्या बढेमा नजिकैको आँखा अस्पताल वा उपचार केन्द्रमा गई आँखा परिक्षण गर्न उनको सुझाव छ ।

कारागारका कैदीबन्दीमा पनि आँखा पाक्ने समस्या

दाङ जिल्ला कारागार घोराहीमा रहेका कैदीबन्दीहरुका पनि आँखा पाक्ने समस्या तीव्र रुपमा फैलिएको छ । नेपाल नेत्रज्योति संघ, राप्ती आँखा अस्पताल र लमही आँखा अस्पतालको सहयोगमा ४०२ जना कैदीबन्दी रहेको घोराही कारागारमा गरिएको निःशुल्क आँखा जाँचमा ६३ जनामा आँखामा आँखा पाक्ने समस्या देखिएको राप्ती आँखा अस्पतालका निमित्त प्रशाशक, नेत्र अधिकृत शालिकराम गौतमले बताए ।

करिव ३-४ दिनअघि तुलसीपुरबाट जिल्ला कारागार घोराहीमा आएका कैदीबन्दीको आँखा सामान्य रातो भएको देखिएको थियो । पछि त्यो आँखाको सङ्क्रमण रहेको पत्ता लागेको र त्यो विस्तारै धेरै जनामा फैलिसकेको जिल्ला कारागार घोराहीका स्वास्थ्यकर्मी योगेन्द्र रिजालले बताए ।

आँखा जाँच कार्यक्रममा नेत्र अधिकृत लाल बहादुर चौधरी, नेत्र अधिकृत शालिकराम गौतम, टेकबहादुर चौधरी, पूर्णबहादुर वली, किरण पौडेल, छेदुराम चौधरी र शशीकला चौधरीले आँखा जाँच गरेका थिए । उक्त अवसरमा नेपाल नेत्र ज्योति संघ, दाङका कोषाध्यक्ष श्यामप्रकाश आचार्यको सहभागिता रहेको थियो ।

थिम्बि टाइम्स साप्ताहिक

— हामीले विश्वास एउटा कुरामा र काम अर्कै गर्यौं भने हामीलाई सुख कहिल्यै प्राप्त हुदैन ।
- फ्रेया स्टार्क

वर्ष १७ अङ्क ०४ नै.सं. ११४३ २०८० साउन २४ गते बुधबार
09 Aug. 2023 Wednesday

सम्पादकीय

जनता प्रति संसद जिम्मेवार बन्न आवश्यक

देशमा १०० केजी सुन प्रकरण अभै सेलाएको छैन । पहिले नेपाली नागरिकलाई भुटानी शरणार्थी बनाएर अमेरिका पठाउने काण्ड, त्यसपछि बालुवाटारमा रहेको सरकारको स्वामित्वको ललिता निवासका जग्गाहरु व्यक्तिका नाममा जाने प्रकरण लगायतका प्रकरणहरु एकपछि अर्को गर्दै उजागर हुँदै गएका घटनाहरु हुन् । यस प्रकारका प्रकरणहरु नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमाले र अहिले नेकपा माओवादी सरकारमा भएकोसमयमा भएका घटनाहरु हुन् । तसर्थ यी सबै घटनाको स्वामित्व नेपालका यी प्रमुख राजनीतिक दलहरुले लिनु पर्छ । किनकी यी हरेक घटनामा कुनै न कुनै रुपमा यी नेपालका प्रमुख राजनीतिक दलहरु सत्तामा थिए ।

वर्तमान समय नेपालको नीति निर्माण गर्ने निकाय संघीय संसद अवरोध भईरहेको छ । विषय बनेको छ १०० किलो सुन प्रकरणमा विशेष समिति बनाएर छानविन गर्नुपर्ने शर्त एमालेको छ भने सरकारका गृहमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठ नेपालमा भईरहेका यी यावत घटनामा आफू लगायत नेपालका कुनै पार्टीको नेताको संलग्नता भएमा कारवाहीको दायरामा ल्याउने प्रतिवद्धतासहित नेपालको राजश्व अनुसन्धान विभाग र सिआईबीको अनुसन्धान प्रक्रियामा सहयोग गर्न सबै राजनीतिकदललाई सहयोग गर्न अपिल गरेको छ ।

तर नेकपा एमालेका सांसदहरु छानविन समिति नै गठन गर्नु पर्ने अडानमा रहेको छ । तसर्थ पुन एकपटक चल्दै गरेको संसद अवरोध हुने भएको छ र संसदको नियमित बैठक केही दिनको लागि स्थगित समेत भएको छ । यसरी देशको नीति नियम र आमनेपाली नागरिकको जनजीवनको सवाल लगायत हालै उपत्यका लगायतका क्षेत्रहरुमा अविरल वर्षाका कारण जनजीवनमा परेको परिस्थिति र देशमा हालै देखिएको अस्वभाविक मूल्यवृद्धिका कारण व्यापारीहरुको मनोमानीका कारण आमजनसमुदायले व्यहोर्नु परेको सास्तीको बारेमा छलफल गरि टुंगोमा पुग्नुपर्ने संघीय संसदको कामकारवाही ठप्प हुनु भनेको आमजनसमुदायको पिडा माथि पिडा थप्नु मात्र हो ।

यी आमजनताका सरोकारका विषयमा प्रमुख राजनीतिक दलका नेताहरु देशमा मौलाउँदै गएको विविध प्रकरणमा संलग्नता रहेको खुल्दै गर्दा आम नेपालीको हितमा कार्य गर्ने प्रतिवद्धता बोकेर आएको नेपाल स्वतन्त्र पार्टी नेस्वपासमेत देशका यी प्रमुख राजनीतिक दलकै पिछलग्गु बन्नुले पनि आम नेपालीहरु आहत बनेको छ ।

त्यस्तै रास्वपा सभापति रवि लामिछानेले सामाजिक सञ्जालमै स्टारस लेखेर एमालेप्रति आफ्नो असन्तुष्टि पोखे । उनले संसद अवरोध गरेर एमालेले बार्गेनिङ गरिरहेको आरोपसमेत लगाएका छन् ।

उनले लेखेका छन्, ‘वर्षौंदेखि देशलाई कसरी प्यारालाइज्ड गरिएको रहेछ भन्ने राम्ररी बुझ्दैछौं । कैयौं कानून बनाउनुपर्नेछ । कैयौं कानूनमा संशोधन छन् । जनसरोकारका कैयौं मुद्दामा छलफल र निर्णय गर्नुछ । तर, संसद चल्दैन, बार्गेनिङ चल्छ, मात्र बार्गेनिङ । दुःखद” लामिछानेको यो स्टारस त्यति ‘लोकप्रिय’ भने भएन । किनकि यसअघि रास्वपाले पनि पटक पटक एमालेको लहैलहैमा लागेर संसद अवरोधमा साथ दिएको थियो । आफूले अवरोध गर्दा चाहिँ यसरी किन सोचेनन् भन्ने प्रश्न उनीमाथि उठिरहेको छ ।

यसरी देशलाई अराजकता तर्फ धकेल्ने कार्य कसैबाट हुनु हुनुहुँदैन । साथै संसद देश आम जनताको सहजताका लागि प्रयोग हुनु पर्छ न कि कुनै राजनीतक दलका नेताहरुको स्वार्थका लागि । तसर्थ हाल देशमा देखा परेको जटिल समस्या प्रति संसद जिम्मेवार बन्न पर्दछ । सत्तारूढ दल र प्रतिपक्षले पनि देशमा मौलाउँदै गएको विसंगति विरुद्ध सबैबाट सहयोग र समर्थन हुनु आवश्यक छ ।

रविको “विना ढेउवाके” भ्याकेन्सी र विदेशबाट नेपाली फर्काउने विनापत्ताको गफ

- शिशिर नेपाल

राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका अध्यक्ष रवि लामिछानेले चितवनमा प्रतिनिधिसभा सदस्यको चुनाव लड्दा मतदातासमक्ष विभिन्न ‘लोकप्रिय’ वाचा गरेका थिए । एउटा चुनावी भाषणमा उनले भनेका थिए- सय दिनभित्र विदेशमा काम गर्ने कम्तीमा १०० जना नेपालीलाई स्वदेश फर्काएर यही रोजगारी दिलाउनेछु ।’

नभन्दै उनले आफू निर्वाचित भएको सयौं दिनमा विदेशमा रहेका नेपालीहरुका लागि एक सयवटा रोजगारी सिर्जना गरेको घोषणा गर्दै ‘भ्याकेन्सी अनाउन्समेन्ट’ गरे । लामिछानेले ‘Job opportunity for Nepali citizen in Nepal’ भन्दै सार्वजनिक गरेको विज्ञापनमा ६ वटा समूहमा रोजगारीका लागि आवेदन माग गरिएको छ । भ्रष्ट हेर्दा लाग्नसक्छ- रविले बोलेको कुरा पूरा गरे, वचनका पक्का रहेछन् ।

यहाँ धेरै नेताहरु चुनावमा गरेका भाषण जितेको भोलिपल्टै बिसिन्छन् । रविले बिसिएका रहेनछन् । यसमा उनलाई धन्यवाद नै दिउँ । तर, के निकालेको यो भ्याकेन्सीले सय युवालाई विदेशबाट स्वदेश फर्काउन सक्ला त ?

अलिकतिमात्रै गहिराइमा गएर विश्लेषण गर्ने हो भने रविको यो कथित भ्याकेन्सी आफ्नो फेस सेभिड गर्न र जनताको आँखामा छारो हाल्न मञ्चन गरिएको सस्तो स्टन्ट सिवाय केही पनि प्रतित हुँदैन । अरु राजनीतिक दल र नेताहरुलाई गाली गरेर उदाएका, जनतालाई विकास र समृद्धिको सपना देखाएका रविको भिजनशून्यता नराम्ररी उदांगो भएको छ । उनको सोच र चिन्तनको कमजोर स्तर छताछुल्ल भएको छ ।

पहिलो कुरा त यो ‘भ्याकेन्सी’ ले सामान्यतया रोजगारीको विज्ञापनमा अपनाइनुपर्ने न्यूनतम मापदण्ड नै पूरा गरेको छैन । यसमा उल्लेख भएका रोजगारी कुन कार्यालयको निम्ति माग भएका हुन् ? त्यो पदका निम्ति चाहिने शैक्षिक योग्यता र अनुभव कति हो ? यसको वास्तविक रोजगारदाता को हुन् ? यी महत्वपूर्ण प्रश्नहरुको जवाफ रविको सूचनामा छैन । आफैले रोजगारी सिर्जना गरेको भान पार्नलाई उनले वास्तविक रोजगारदाता नखुलाएका हुन् भन्ने आँकलन गर्न सकिन्छ ।

यथार्थमा यी सय रोजगारी रविद्वारा सिर्जित नभएर संकलित हुन् । न उनले न त उनको पार्टीले नै कुनै उद्योग व्यवसाय गरेका छन् । यदि कुनै नवप्रवर्तनको काम गरेर ८-१० जनालाई मात्र रोजगारी दिएको भए पनि बरु त्यसले सांकेतिक अर्थ राख्थ्यो । तर, अरु संघसंस्थाहरुलाई दबाबमा वा प्रभावमा पारी उनीहरुका नियमित भ्याकेन्सी बटुलेर आफ्नो फेसबुकमा पोस्ट गर्दै विदेशबाट नेपाली फर्काउने कुरा गर्नु जस्तो टिठलाग्दो राजनीति अर्को के हुन्छ ? यसले लामिछानेलाई क्षणिक आत्मरति मिल्नसक्ला, तर जनतालाई केही पनि दिँदैन ।

लेखकको मनमा पैदा भएको जिज्ञासा, रविले यति बेतुकसँग १०० वटा विज्ञापन सार्वजनिक गरेको देख्दा उनकै पार्टीमा रहेका स्वनामधन्य अर्थशास्त्री डा. स्वर्णिम वाग्ले र ख्यातिप्राप्त पूर्ववैकर अनिलकेशरी शाह मनमनै कति हाँसे होलान् ? तर, शक्तिशाली सभापतिलाई सम्झाउने वा उनीमाथि प्रश्न उठाउने ल्याकत उनीहरुले

कसरी जुटाउन सक्थे ? यस्ता उटपट्याड कुरामा प्रश्नोत्तर र बहस गरेर समय खेर फाल्नुभन्दा मौनव्रत बस्दा नै ठीक हुन्छ भन्ने पनि लाग्यो होला उनीहरुलाई ।

यो विज्ञापनको संवेदनशील पाटो अर्को पनि छ । यसले देशभित्र रहेका बेरोजगार युवायुवतीहरुको अवहेलना गरेको छ । के देशमा रहेका सबै नेपालीहरुलाई रोजगारी पुगिसरी भइसकेर रविले विदेशबाट गुहारेका हुन् ? होइन भने विदेशमा काम गरिरहेकालाई टिकटसमेत काटिदिएर स्वदेश फर्काउन खोज्नुको तात्पर्य के हो ? देशभित्र काम पाउन पनि पहिले विदेशिनुपर्छ भन्ने उपहासपूर्ण सन्देश रविले सञ्चार गरेका छन् । देशभित्रका बेरोजगार युवायुवतीलाई गिज्याएका छन् ।

अब अर्को महत्वपूर्ण प्रश्नमा जाउँ । के रोजगारीका लागि विदेशिनु गलत नै हो त ?

हामी नेपालीहरु, नेतादेखि जनतासम्मले परम्परागत रुपमा एउटा गलत सोच पालिरहेका छौं कि युवाहरु विदेशिनु भनेको साह्रै दुःखदायी कुरा हो । सूचना प्रविधिमा भएको अद्भूत विकास तथा परिवहनको सुलभताले देश-देशको भौगोलिक दूरीलाई घटाएको छ र समग्र विश्वलाई एउटा गाउँको रुपमा परिणत गरिदिएको छ । यसर्थ अवसरको खोजीमा एउटा देशबाट अर्को देशमा जानु सामान्य भइसकेको छ ।

आज क्युवाको नाम लियो भने विश्वभर दक्ष चिकित्सक पठाउने देशको रुपमा चिनिन्छ । फिलिपिन्सले दक्ष नर्स विश्व बजारमा पठाउने देशको परिचय पाएको छ । हाम्रै छिमेकी देश भारतले सूचना प्रविधि क्षेत्रको दक्ष जनशक्ति ठूलो संख्यामा विश्व बजारमा आपूर्ति गर्छ । तर अफसोच, हाम्रो देश नेपाल भने कठोर र जोखिमपूर्ण काम गर्ने सस्ता मजदुरहरु पठाउने देशको रुपमा चिनिन्छ । समस्या यहाँनै छ ।

आज नेपालीहरु देशभित्र रोजगारी नपाएर ठूलो संख्यामा विदेशिएका छन् । र, उनीहरुमध्ये धेरैले विदेशमा सस्तो र कठिन श्रम गरिरहेका छन् । थोरै संख्यामा नेपालीहरु छन्, जसले विभिन्न देशका विश्वविख्यात विद्यालयमा प्राध्यापक, बहुराष्ट्रिय कम्पनीका उच्चपदहरु, विभिन्न देशका सरकारी निकायहरुका जिम्मेवार ओहदामा रहेर सम्मानित जीवनयापन गर्नुका साथै आफ्नो देशलाई चिनाइरहेका पनि छन् । यदि हामीले ठूलो संख्यामा यस्तो दक्ष जनशक्ति उत्पादन गरेर विश्व बजारमा पठायौं भने त्यसले हाम्रो देश कमजोर होइन, बलियो हुन्छ ।

अहिलेको ज्वलन्त आवश्यकता भनेको हामीले विश्वव्यापी रुपमा बनाएको ‘सस्ता मजदुर’ को पहिचानलाई परिवर्तन गर्नु नै हो । यो वर्षमात्र करिब साढे सात लाख नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनी रोजगारी र अध्ययनका निम्ति विदेशिएका छन् । तीमध्ये करिब ९८ प्रतिशतभन्दा बढी साउदी अरबको ५० डिग्री तापक्रमभन्दा बढीको मरुभूमिदेखि मलेसियासम्म कठोर र जोखिमपूर्ण कामका निम्ति गएका हुन् । प्रत्येक दिन विभिन्न देशबाट त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा आउने हाम्रा दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीको कफिनले हामीलाई असाध्यै पिरोल्छ । तर पनि हामी चुप छौं र यसलाई नियतिको संज्ञा दिँदै चित्त बुझाउन बाध्य छौं ।

हामी सबैले बुझेको कुरा के हो भने नेपालमा उद्योग सञ्चालन गर्न

निकै गाह्रो छ । उद्योगका लागि चाहिने कच्चापदार्थका लागि अन्य देशमा निर्भर हुनुपर्ने स्थिति छ । अनि नेपालमा भन्दा कैयौं गुणा सस्तोमा हाम्रो छिमेकी देश चीनले जुनसुकै मालसामान उत्पादन गर्छ । खुला बजारका कारण भारत-चीनबाट आउने वस्तुहरूसँग हाम्रा उत्पादनहरुले प्रतिस्पर्धा गर्न सक्दैनन् । हिन्दू धर्मावलम्बीहरुले लगाउने जेनैसमेत चीनबाट ठूलो परिमाणमा आयात हुने गरेको यथार्थ हामीसामु छ ।

त्यसैले नेपालले आर्थिक समृद्धिको मार्गचित्र कोर्ने उपाय भनेको ‘सर्भिस डेलिभरी’ हो । नेपालले आफ्नो देशलाई चाहिनेभन्दा बढी भएको दक्ष जनशक्तिलाई विश्व बजारमा पुर्‍याउनु पर्छ । यसले विश्वभर नेपाली आफ्नो प्रतिभा र क्षमता देखाउँदै देशको गौरव बढाउन सफल हुनेछन् । अहिले अमेरिका, अष्ट्रेलिया, क्यानडा र बेलायतलगायत विश्वका विकसित देशहरु दक्ष जनशक्तिको अभावबाट गुजिरहेका छन् । ती देश विश्वभरिबाट कसरी दक्ष जनशक्ति आफ्नो देशमा ल्याउन सकिन्छ भन्ने होडमा छन् । नेपाल जस्तो देशले उनीहरुको प्रतिस्पर्धाबाट राम्रो फाइदा उठाउन सक्छ ।

यतिमात्र होइन, मध्यपूर्वका देशहरु यूएई, कतार, साउदी अरब, मलेसिया र कोरियालगायतका देशहरुमा पनि अर्धदक्ष जनशक्तिको माग दिनानुदिन रुपमा बढिरहेको छ । त्यसैले सबै राजनीतिकर्मिले कसरी हाम्रो जनशक्तिलाई अर्धदक्ष र दक्ष बनाउने भनेर घोटलिनुपर्‍यो । त्यतातिर नसोचेर नेपालीहरुलाई विदेशिने बाध्यताको अन्त्य गर्छु भन्दै फोस्रो भाषण छाँट्नुले बेरोजगारी समस्याप्रतिको उदासीनता मात्र होइन, नेताहरुको अज्ञानता पनि झल्काउँछ । अब रवि लामिछाने जस्ता आफैं अमेरिकामा लामो समय बसेका र त्यहाँ अनेक देशका मानिसहरु आएर कसरी आफ्नो स्थान बनाइरहेका छन् भन्ने देखेका/बुझेका नेताले यस्ता उडन्ते कुरा गर्नु उदेकको विषय हो ।

सन् २०१५ मा भारतका प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले चीन ‘मालसामानहरु उत्पादन गर्ने विश्वकै राजधानी’ भएजस्तै भारतलाई ‘दक्ष जनशक्तिको राजधानी’ बनाउने उद्घोष गरेका थिए । त्यसको आठ वर्षमा अहिले भारत विश्वभर दक्ष जनशक्ति निर्यात गर्ने देशको एक नम्बरमा पुग्न सफल भएको छ । भारतले आफ्नो देशका नागरिकलाई दक्षता र सीप चाहिने कामका लागि विश्व बजारमा पठाउने भन्दा सबैले प्रशंसा गरे । कसैले पनि आफ्ना देशका नागरिक किन बाहिर पठाउने भनेर विरोध गरेनन् । तर, हाम्रो नेपालमा कुनै नेताले आफ्नो जनशक्तिलाई बाहिर पठाउँछु भन्थो भने उसलाई ‘राष्ट्रदोही र गद्दार’ ठहर्‍याएर निमेषभरमै नांगेभार पारिन्छ । अन्तमा, लामिछानेज्यूलगायत सम्पूर्ण नेपाली नेताहरुलाई आफ्नो राजनीतिको रोटी सेक्न देशको बेरोजगारी समस्यामाथि यस्ता भद्दा मजाक नगर्न आग्रह गर्छु । विदेशमा रहेका नेपालीलाई फकाइफुल्याइ गरेर फर्काउने कृत्रिम प्रयास होइन, देशमै रहेका युवायुवतीको क्षमता कसरी अभिवृद्धि गर्ने र उनीहरुलाई जहाँसुकै विक्नसक्ने बनाएर देशको वैदेशिक आय बढाउने भन्नेमा खुला बहस गर्न तयार हुनसमेत अनुरोध गर्दछु ।

(लेखक अष्ट्रेलियाको सिड्नी ट्रेनमा सिनियर इन्जिनियर पदमा कार्यरत छन् ।)

नेपालआजबाट

सुवर्णेश्वर महादेव र इतिहास र किंवदन्ती

हरिसुन्दर छुकां, भक्तपुर। भक्तपुरका प्रमुख धार्मिक स्थलहरूमध्ये सुवर्णेश्वर महादेव मन्दिर पनि एक हो । यो मन्दिर साविकको कटुञ्जे गाउँ विकास समिति र हाल सूर्यविनायक नगरपालिका वडा नं. ५ मा पर्दछ । कटुञ्जेको उच्चभागमा रहेको यो महादेव मन्दिरको परिसर शान्त, सौम्य, मनमोहक र सुन्दरमात्र नभई विभिन्न बोटबिरुवाका कारण अलग्गै अनुभव गराउने स्थानको रुपमा रहेको छ ।

यहाँको हरियाली, प्राकृतिक वातावरण र बहने हावाको आनन्द लोभलाग्दो छ । त्यसमाथि चराचुरुङ्गीको चरिवर संगीतका साथ भक्तपुरको उत्तर, उत्तरपूर्व, पश्चिम, दक्षिण भेगसँगै काठमाडौँ र ललितपुरका भागहरूको दृश्यावलोकन गर्न पाउने अवसर सो स्थानमा पुगेर मात्र गर्न सकिन्छ ।

सुवर्णेश्वर महादेवस्थान रमणिय डाँडोमा अवस्थित छ । यहाँबाट उपत्यकाको दृश्यावलोकन गर्न सकिन्छ । गुम्बजशैलीको मन्दिरको गर्भगृहमा प्रतिष्ठापित भण्डै साढे दुई फुट अग्लो अनाकृत प्रस्तर लिङ्ग सुवर्णेश्वर महादेव नामले प्रसिद्ध छ । नेपाल लोक जीवनले यिनलाई “लुचु महाद्यः” नामले पुकार्दै आएका छन । मन्दिर क्षेत्रमा उमामहेश्वरको सुन्दर प्रस्तरमुर्ति अनि गणेश र नृत्यनाथका प्रतीक दुईवटा प्वालले युक्त “नासः द्यः” रहेका छन ।

- डा.पुरुषोत्तमलोचन श्रेष्ठ, अनन्तलिङ्गेश्वर (एक सांस्कृतिक अध्ययन),२०६४

सुवर्णेश्वर मन्दिरसँगै

कटुञ्जेको ऐतिहासिकता पनिसँगै जाँडिएर आउने गरेको छ । सत्ययुगमा सतीदेवीको पार्थिव शरीरलाई महादेवले बोक्दै पृथ्वी भ्रमण गर्दा सतीदेवीको अङ्ग पतन भई सोही ठाउँमा श्री सुवर्णेश्वर महादेव उत्पन्न भएको किम्वदन्ती पनि यदाकदा सुन्न पाइन्छ, तर सतीदेवीको कुन अंग पतन भएको भन्ने स्पष्ट उल्लेख कहिँ नभएको स्थानीयले स्वीकार गरेका छन ।

तर, अध्येता पुष्पराज चालिसेको अप्रकाशित लघु अनुसन्धानात्मक लेखमा मन्दिरको विषयमा यसरी बयान गरिएको छ । “पौराणिक धारणा अनुसार सतीदेवीको शिर पतन हुन गई त्यहाँ सुनको शिर भएका महादेवको उत्पति भएकोले यिनको नाम सुवर्णेश्वर रहन गएको हो ।” -स्थानीय उपप्राध्यापक विष्णु लुईटेल ।

यसका साथै उनले अगाडि लेखेका छन, : “धेरै समय पहिले चोरहरूद्वारा यी महादेवको सुनको शिर काटेर लैजान लाग्दा यस डाँडोको फेदीमा पुग्दासाथ सो सुनको शिर पत्थरमा परिणत भयो र ती चोरहरूले सो पत्थर पुनः शिवालिंगकै शिरमा लगेर राखिदिए । त्यहाँ उप्रान्त सो शिरोभाग कहिल्यै सुन भएन ।”

यसका साथै सुवर्णेश्वर महादेवलाई खुशी पार्न कर्कट नाग आई पूजा-आराधना गरेको र महादेव खुशी भई वरदान दिएको भन्ने भनाइ पनि छ । वरदान प्राप्त गरेपछि ज्यादै खुशी भई कर्कट नाग लम्पसार परेर सूतेको र पछि सो शरीर ढुङ्गामा परिणत भएको भन्ने लोकोक्तिसमेत पाइन्छ । नागको आकारले एउटै ढुङ्गाले गाउँ बनेको हुँदा यहाँ देवी प्रकोप तथा भुईँँचालोले

कुनै असर नपार्ने जनविश्वास छ । त्यस्तै, यहाँ पत्थरिलो पत्रे चट्टानले बनेको भूबनोटले खेती गर्न कठिन हुने भएकाले कठिन भन्दाभन्दै अपभ्रंश भई कटुञ्जे नाम रहेको किम्वदन्ती छ ।

स्थानीय एवं मन्दिर व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी मुकुन्दप्रसाद लुईटेलका अनुसार उक्त मन्दिर नेपाल संवत ८९७ मा स्थापना भएको हो । उक्त विवरण मन्दिरको उत्तरी भागमा राखिएको शिलालेखले पनि बताउँछ । उक्त शिलालेख खासै पुरानो नभए पनि शिलालेखले उक्त मन्दिर स्थापनाको समय तोकेको छ ।

मन्दिरभित्र भने दुई वटा शिलालेखहरू पाइएका छन । तिनीहरूको अध्ययन हुन जरुरी छ । उक्त मन्दिर स्थापनापछि मन्दिरको रेखदेखका लागि भनी २ रोपनी जग्गा राखिएको उनको भनाइ छ । नेपालभाषामा लुचु महाद्यः अर्थात सुनको धूलो नामबाट नामाकरण भई सुवर्णेश्वर रहन गएको यो मन्दिरबारे अलग्गै इतिहास भनाइ र किंवदन्ती समेत पाइन्छ ।

स्थानीयका अनुसार कुनै समयमा यो मन्दिरमा आएर दर्शन गरी कुनै धातु छुँदा सो धातु सुनमा परिणत हुने गरेको किंवदन्ती रहेको छ । यही आधारमा सुवर्णेश्वर रहन गएको मानिन्छ । यसका साथै कुनै एक अज्ञात समयमा यो ढुङ्गामाथि मणि छ, उक्त मणि भिक्नुपर्‍यो भनी एक अज्ञात व्यक्तिले फुटाउँदा सो ढुंगा तीन टुक्रा भएको थियो । तीन टुक्रामध्ये एक टुक्रा सुवर्णेश्वरकै टुक्रा रहेको छ । उक्त टुक्रालाई पूजा गर्नु हुन्न भन्ने मान्यताले अहिले उक्त टुक्रे ढुंगालाई

तामाको मोलम्बा लगाइएको छ । सोही ढुंगाको एक टुक्रा गुल्टिएर मन्दिरको दक्षिणतिरको भागमा पुगेको कहावत छ । सोही आधारमा अहिले पनि कटुञ्जेमा मणिको डोल भन्ने स्थान छ । उक्त स्थानमा रहेको कुलो मुनिको भागलाई मणिडोल र कुलो माथिको भागलाई मणिको टार समेत भन्ने गरिन्थ्यो । उक्त स्थानमा नीलो पानीको दह समेत रहेको थियो । उक्त दहमा सिक्का बजेको जस्तो आवाज आउने गरेको स्थानीय लुईटेलको भनाइ छ । तर अहिले भने सो स्थानको मूल सुकेको कारण त्यो आवाज सुन्न नसकिएको उनको भनाइ छ ।

ऐतिहासिक प्रमाणको अभावमा यस मन्दिर क्षेत्रको प्राचीनताबारे यकिनसाथ उल्लेख गर्न नसकिने कुरा अध्येता चालिसेको स्वीकारोक्तिलाई अन्यथा लिनु हुन्न । यस विषयमा थप अध्ययन जरुरी छ । उनले भनेका छन, “यी महादेवसँग सम्बद्ध विसं १९८९ को जीर्ण अभिलेख मन्दिर भित्र रहेको छ । जुन जीर्ण अभिलेख अनुसार उपर्युक्त मितिमा स्थानीय इलाकाका यथानामका दाताले चाँदी आदिका भाँडाकुँडा सहित खेत गुठी राखिदिएका थिए । केही वर्ष अघि यस मन्दिरको जिर्णोद्धारका वखत नेसं ७९७ उल्लेखित थुप्रै ईटाहरू यस लेखकले देखेको थियो । यस आधारमा यस मन्दिरको निर्माण सोही मितिमा भएको सोभो अन्दाज गर्न सकिन्छ ।”

भाषा बंशावलीले ६४ महालिङ्ग बाहेक नेपालमा अन्य २३२ उपलिङ्गहरू छन भनी बयान गरेको छ । (लम्साल (२०२०) पृ. ८) । यस आधारमा यी महादेव पनि उपलिङ्गहरू मध्येका एक देखा पर्दछन । यस हिसावले नेपालमा मूर्ति पूजाको क्रम चलिस्क्दा पनि आर्यहरू मध्येका केही वर्ग तथा अनार्य जातीका कविलाहरू मन्दिरमा पाषाण खण्ड स्थापित गरी पूजाआजा चलाउँथे भन्ने कुरा (कोइराला, (२०४९) पृ २७०) मा नै पुष्टि हुन आउँछ । संभवतः यो शिर्वालिङ्ग सोही परम्पराको प्रतिक रहेको हुनुपर्दछ । कलाकृतिका हिसावले सुवर्णेश्वर लिङ्ग प्राचीन उपलिङ्गहरूको गणनाभित्र पर्दछन भने मध्यकाल यताका ईटाहरू लगायत अन्य पूर्व मध्यकाल यताका केही मूर्तिहरू यहाँ रहेका छन । प्राचीनतम उपलिङ्ग र पूर्वमध्यकाल यताका अन्य पुरातात्विक महत्त्वका कलाकृतिहरू रहेका आधारमा यो प्राचीन शैव तीर्थ देखा पर्दछ ।

गाउँपालिकाको ३८ गाउँमा बसोबास गरिरहेका छन् । उनीहरूको जनसंख्या करिव १६ हजार रहेको छ ।

योगी नरहरिनाथका अनुसार कुनै जमानामा कर्नालीको हिमाली क्षेत्रमा वन मान्ड ९मान्छे०, पहाडमा कुसुन्डा र तल महाभारत क्षेत्रतिर राउट्याको बसोवास थियो । आज उनीहरूमध्ये एक हुल राउट्या मात्र जीवित छन् । हामी मानव जातिको कुरा गर्नेहरूले सुरुमा पहिचान दिन अभिप्रेरित गर्छौ र गर्नुपर्छ । यसका लागि हरेक क्षेत्रबाट माथि उठाउन समावेशी तथा समानुपातिक प्रतिनिधित्व गराउन लगाउँछौँ। उनीहरु र अरू समुदायको बीचमा समुदायगत भिन्नताकै कारण उर्चनचिछ छ भने त्यो व्यवहार मेटाउन चाहन्छौँ । यसैले समुदायले चाहेको पहिचान दिनलाई सम्बन्धित अधिकारीहरु किन अलमल छन् ? (लेखक नेपाल विकास अनुसन्धान प्रतिष्ठानका सदस्य हुनुहुन्छ) - रासस

चीन : सार्वजनिक शौचालयमा पिसाब फेर्दा मूत्र परीक्षणको रिपोर्ट

बेइजिङ । चीन आफ्नो आधुनिकताका लागि विश्वभर प्रसिद्ध छ। तपाईंले यहाँ यस्ता आविष्कारहरू र अनौठो चीजहरू देख्नु हुनेछ, जुन तपाईंले अरू कतै विरलै देख्नुहुनेछ। यदि यो अन्य कतै देखेको छ भने मान्नुहोस् यो चीनमा धेरै पहिले तयार भएको हुनुपर्छ।

आजकल यस्तै एउटा आविष्कारले मानिसहरूको ध्यान तानिरहेको छ । चिनियाँ युरिनल अर्थात् हाईटेक युरिनल चर्चामा छ, जसमा पिसाब गरेपछि, सजिलै जाँच गर्न सकिन्छ। यसको प्रयोगको लागि त्यहाँ मूल्य तिर्नुपर्छ।

अडिटी सेन्ट्रल न्युज वेबसाइटको रिपोर्ट अनुसार बेइजिङ लगायत चीनका अन्य सहरहरूमा (चाइना युरिन टेस्ट इन युरिनल) सार्वजनिक ठाउँका बाथरूममा विशेष युरिनल (शुल्क तिरेर युरिनले पिसाब परीक्षण) स्थापना भइरहेका छन् । यी पिसाबहरू मल वा घुम्न जाने ठाउँहरूमा पनि जडान गरिएको छ। यिनीहरूको विशेषता यो हो कि यसमा पिसाब गर्दा कसैले चाहेमा आफ्नो पिसाब पनि परीक्षण गर्न सक्छ । हाइटेक युरिनलमा डिजिटल डिस्प्ले र बिल्ट-इन भुक्तानी विधि छ।

युरिनलमा लुकेका सेन्सरहरू पनि छन्, जसबाट क्याल्सियम, ग्लुकोज, प्रोटिन, किटोन बढी, एस्कर्वेट आदि परीक्षण गर्न सकिन्छ। स्क्रिनमा देखाइएको जानकारीले सुझाव दिन्छ कि विकासकर्ताले मूत्र परीक्षण प्रविधिको लागि केही पेटेन्टहरू प्राप्त गरेको छ, तर परिणामहरूको शुद्धता विवादको विषय हो। वास्टिल पोष्टका अनुसार, यी उच्च(टेक मूत्रालयहरू सञ्चालन गर्ने कम्पनीका लागि ग्राहक सेवाले दावी गर्दछ कि तिनीहरूको उपकरणले अस्पताल परीक्षण इकाईहरूको रूपमा परीक्षणको सिद्धान्त प्रयोग गर्दछ।

तीन सन्तान भएको पत्ता लागेपछि मेयर बर्खास्त

भारतको बिहारकी एकजना स्थानीय महिला नेतृ राखी गुप्ता चर्चामा आएकी छिन् । उनी बिहारको छपरा नगर निगमकी मेयर थिइन् । तर उनका तीनजना सन्तान भएको खुलासा भएसँगै मेयरको कुर्सी गुमेको छ ।

उनले निर्वाचन कार्यालयमा आफ्नो उम्मेदवारी मनोनयनपत्र दर्ता गर्दा आफ्ना २ जनामात्रै सन्तान रहेको उल्लेख गरेकी थिइन् । तर उनको तेस्रो सन्तानपनि रहेको उजुरी परेपछि, त्यसको छानविन गर्ने क्रममा उनले मनोनयन पत्रमा आफ्नो तेस्रो सन्तानको विवरण लुकाएको पुष्टि भयो ।

अतः निर्वाचन कानुन अनुसार उनलाई मेयर बन्न अयोग्य घोषित गरेसँगै उनको मेयर पद गुमेको हो ।

गत सन् २०२२ को डिसेम्बरमा छपरा नगर निगमबाट उनले मेयरको चुनाव जितेकी थिइन् ।

चुनावमा उम्मेदवारी दर्ता गर्ने क्रममा उनले मनोनयनपत्रमा आफ्ना २ जनामात्रै बच्चा रहेको उल्लेख गरिन् । तर उनीविरुद्ध सोही नगर निगमकी पूर्व मेयर सुनिता देवीले उजुरी दिएपछि स्थानीय घटनादर्ता कार्यालयबाट मगाइएको कागजातमा भने उनको तेस्रो सन्तान पनि रहेको पुष्टि भयो । जुन विवरण उनले निर्वाचन कार्यालयमा लुकाएकी थिइन् ।

अन्ततः निर्वाचन आयोगले पाँच महिनाको सुनुवाई पश्चात् गतहप्ता फेसला गर्दै बिहार नगरपालिका अधिनियम २००७ अनुसार राखीलाई मेयर पदका लागि अयोग्य ठहर गरेको हो । उक्त कानूनको धारा १८-१) (एम) अनुसार सन् २००८ को अप्रिल ४ यता यदि कोही मानिसले तेस्रो सन्तान जन्माएको भएमा ऊ नगरपालिका निर्वाचनमा कुनै पनि पदमा चुनाव लड्न अयोग्य बन्दछ ।

साथै उक्त कानूनमा प्रष्ट रुपमा केही भनिएको छ भने यदि दुईभन्दा बढी सन्तान भएका दम्पतीले आफ्ना बच्चा अरुलाई धर्मसन्तानको रुपमा दिए पनि जन्मदातालाई नै जैविक मातापिता मानिन्छ । अर्थात् बच्चा कानूनी रुपमा अरुलाई दिए पनि तीनभन्दा बढी सन्तान जन्माउने महिला तथा पुरुषहरू चुनाव लड्न अयोग्य हुनेछन् । तर एकैपटकमा जुम्याहा वा त्यसभन्दा धेरै सन्तान जन्मिएको हकमा चाहिँँ नियम खुकुलो पारिएको छ ।

उता बर्खास्तगीमा परेकी मेयर राखी गुप्ताले भने आफ्नो तेस्रो बच्चा आफूले एक निसन्तान नातेदारालई लिखित रुपमै धर्मसन्तानको रुपमा दिएको हुँदा कानुनीरुपमा आफ्ना दुई बच्चा मात्र रहेको र निर्वाचन आयोगको फैसलाविरुद्ध उच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्ने जनाएकी छिन् ।

मोबाइलको ब्लूतुथ अनले हुन सक्छ यस्तो खतरा !

काठमाडौँ । सबै स्मार्ट फोनमा ब्लूतुथको सुविधा दिइएको हुन्छ । जसले अन्य फोन एवम् विद्युतीय सामग्रीसँग सजिलै कनेक्ट गर्न सकिन्छ । कोही मानिसहरू सधै ब्लूतुथ अन नै राख्ने गर्छन् । जुन खतरा हुन सक्छ । जुन खतरालाई ब्लू बगिङ् भनिन्छ ।

ह्याकरहरूले तपाईंको ब्लूतुथबाट मोबाइल ह्याक गर्न सक्छन् र तपाईंको मोबाइलसम्म पहुँच पुर्‍याएर ठूलो नोक्सान गर्न सक्छन् । मोबाइलमा रहेका गोप्य डाटाहरू, बैंक खातासम्म उनीहरू पहुँच पुर्‍याउन सक्छन् । ब्लू बगिङ् एक प्रकारको ह्याकिङ सिस्टम हो । जसमा ह्याकरले पीडितको मोबाइलको एक्सेस लिएर मेलवेयर इन्स्टल गर्छन् । ब्लूतुथबाट मोबाइलको एक्सेसमा पुगेपछि ह्याकरले सजिलै फोनको लक पनि अनलक गर्न सक्छन् । यसमा पीडितलाई आफ्नो मोबाइलमा अरूको पहुँच पुगेको पत्तो पनि हुँदैन । एक पटक ह्याकरले पीडितको फोनमा पहुँच पुर्‍याएर मेलवेयर इन्जेक्ट गर्छन् मेलवेयरको सहायताबाट पीडितको फोनको सम्पूर्ण अनुमति ह्याकरले पाउँछन् ।

फोनमा भएको गोप्य फाइलहरू पनि हेर्न सक्छन् साथै कल रेकर्डसमेत गर्न सक्छन् । ब्लू बगिङ् रोक्नका लागि सार्वजनिक स्थानमा ब्लूतुथ सधैँ बन्द गर्नुपर्छ साथै कुनै पनि अज्ञात उपकरणबाट जोडिन अनुरोध आए स्वीकार गर्नहुन्न ।

कहिलेसम्म.....

भएको बताउँछन् ।

अदानचुली गाउँपालिकाको डाँडा पाल्समा बुढा, कटेल र गुरुङ छन् । वारीगाउँमा ऐडी, रावल र बोहोरा छन् । पाल्समा पुन छन् । पुन मगर हुन् । तर व्यासीसँगै बिहेवारी चलाएर बसेका छन् । लिस्याँमा बुढा छन् । ओखालीमा बुढा छन् । गोरपाटामा कटेल छन् । हिल्सा रुखमा गुरुङ र बुढा छन् । कोटभिटामा बुढा छन् । डमर्कुमा पुन छन् । यसैगरी ताँजाकोट गाउँपालिकाको पाँदामा रोकाया, बुढा, रावल, बोहोरा, ऐडी, वैजी र स्याङ्गु छन् । शेरीमा रोकाया छन् । भदौरामा रावल, बोहोरा र ऐडी छन् । लोटपाटामा बुढा, वैजी र स्याङ्गु छन् । डप्का, चिही र साँतीमा बुढा मात्र छन् । मासपुरमा बुढा र रोकाया छन् ।

भैरहेको पैरवी

विगतमा आफू सानो हुन नचाहन्, सानो बनाएको देख्न नचाहने र अनावश्यक विभेद सहने पनि त होइन

जस्ता कुराले पहिचानका मुद्दा ओभेलमा परेको थियो । समाजमा पौरख देखाउनेहरूले जात बढाउन पाएको पनि देखेका छौँ । मुख्य कुरा राज्य सत्तासँगको पहुँच हुनु र नहुनुसँग सम्बन्धित छ । अहिले अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता पाइएको छ । तर अभिलेखीकरण गर्ने र प्रमाणित गर्नेहरूले पहिचानको मर्म बुझेका छैनन् । समाजशास्त्री डोरबहादुर विष्टले ‘सबै जातको फूलवारी’ त्यतिकै लेखेका होइनन् । सम्फना रहोस्, श्री विष्टले खसबारे लेखेको पूर्ववत् धारणा सच्याउने बेला जुम्लाको चौधविश दरा पुगेर पाप पखाल्न पाएको अनुभूति गर्नु भएको थियो । दुःखको कुरा उहाँ त्यहीबाट हराउनु भयो। थप कुरा उजागर हुन पाएन ।

हिमाली भोट्या समुदायका लागि भोटै लामा मुक्ति मोर्चा र थपाल्या व्यासी समुदायका लागि थपाल्या व्यासी मुक्ति मोर्चाले समुदायगत हक हितका लागि आवाज उठाइरहेको छ ।

प्रकाशक/कार्यकारी सम्पादक: दीपक श्रेष्ठ, सम्पादक: दीपिका श्रेष्ठ, व्यवस्थापक: दिवस श्रेष्ठ, कार्यालय: सुन्दरनगर, मध्यपुर थिमि-३, भक्तपुर, फोन: ६६३३६५२, ९८५११०२२७३, मुद्रण: धिम्ले अफसेट प्रेस, अनामनगर, web Portal : www.thimitimes.com.np/